

NAŠA MOČ

LIST ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Izhaja dvanajstkrat na leto. — Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice Din 1'—, za vse ostale Din 16'—.

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19, telefon 25-21 in 25-22.

LETNIK IV.

AVGUST 1939

ŠTEV. 8

Umirajoči narodi

Če bi vprašali danes odgovorne voditelje narodov, katera je njih največja skrb, bi odgovorili: Ta, da naš narod ne propade, ne propade zaradi vojske, pa tudi, da ne propade zaradi kuge, ki neopazeno in celo pod vabljivimi krinkami uničuje življenje. Resnica, da pri mnogih narodih število umrlih daleč prekaša število novorojenih, je najtežja misel, ki teži iskrenega rodoljuba. Kaj pomaga vse deklamiranje o narodni zavednosti, o rasti in napredku, o civilizaciji in kulturnosti, če pa se število narodovih pripadnikov kljub temu grozeče krči? Kaj pomaga še tako dobro organizirana telesna vzgoja, ki naj napravi telesa odporna zoper bolezni in naj daljša življenje, če pa stojijo zibelke prazne in ni v hišah onega živčava, ki je najboljši porok za dolgo življenje naroda? Kaj pomaga vsa še tako imenitno razpredena zdravstvena služba, če pa ne more privabiti v narodov krog novih življenj?

Pred kratkim sem govoril z učenim rodoljubom. Skoro obupano mi je dejal: Naš narod bo — propadel. Žilav je in odporen in surova sila njegovih sovražnikov ga ne bo — kakor ga ni v tisočletjih — ugonobila. Toda narod bo ugonobil samega sebe. Ljudje ne marajo otrok. Dočim je bil pred svetovno vojsko velik krog otrok za vsak dom ponos, »izhajajo« današnji naši ljudje brez otrok ali pa se zadovoljijo z enim, dvema. Otroci so postali staršem breme. Zato si ga starši sami olajšajo s tem, da se jih še nerodnih otrešajo. Če bo šlo še dalje tako, nas bodo prerastli narodi z velikim življenjskim prirastkom. In za zgled mi je povedal, kako daleč n. pr. pri Srbih prekaša število rojstev število umrlih.

Novodobni pojav, po katerem se starši otrešajo otrok, skušajo mnogi zagovarjati zdaj s socialnimi razlogi, zdaj z razlogi zdravja in brezskrbnega življenja. S stališča narodovih koristi in s stališča nepotvorjene morale so pa ti razlogi le vse obsodbe vredni. Dejansko življenje celo kaže, da zlasti socialni razlogi ne držijo. Kje pa se rodi več otrok kakor v delavskih krajih? Ako delavčeva družina, katere glavar zasluži morda na teden komaj po 200 din, sicer skromno, pa vendar le primerno vzgoji pet, osem, celo deset in več otrok, kako ne bi mogla tega družina, katere glavar ima mesečno plačo dva ali celo več tisoč dinarjev? — Prav tako so nevdružni razlogi zdravja. Čeprav je rojstvo vsakega otroka združeno z velikimi zdravstvenimi nevarnostmi, kaže vendar življenje, da matere z mnogo otroki redoma niso nič manj zdrave kot one, ki niso nikdar rodile. Morda prav nasprotno.

V Italiji in Nemčiji dobijo matere z visokim številom otrok posebne nagrade in odlikovanja. Pri nas imamo za to nekatere davčne olajšave. Toda vse to ne more nadomestiti odgovornosti, ki bi jo moral sleherni zakonski drug čutiti nasproti narodni skupnosti.

Pomanjkanju rojstev je v znatni meri krivo tudi pomanjkanje zakonov. Zakoni se največkrat sklepajo iz čisto gospodarskih vidikov. Če pa ni gospodarsko čim bolj ugodnih pogojev, do zakona sploh ne pride. Koliko sedi po raznih uradih starejših deklet, ki se zgolj zato niso poročile, ker jim je ugodneje, da svojo, morda celo zelo visoko plačo porabijo lepo za sebe! Koliko je fantov, ki se otrešajo misli na poroko, ker bi potem morali opustiti sto in sto razvad in užitkov, za katere gre sedaj ves zaslužek! Na jeziku jim je narodnost pri vsaki priliki, v njih resničnem življenju pa je vse nadahnjeno z narodovo smrtjo. Povsod se kažejo kot veliki junaki, pa so dejanski strahopetci, ki se tresejo ob pomisli, da bi bilo treba kdaj delati za druge ali zaradi družine trpeti celo pomanjkanje. Pravi narodni junaki so očetje številne družine, za katero dan za dnem garajo, pa jo kljub trpljenju ljubijo. Prave narodne junakinje niso one, ki imajo prve rekorde v sportu, temveč one tihe in skromne matere, ki leto za letom poklanjajo narodu nova življenja ter izgorevajo iz dneva v dan v skrbi za svoj naraščaj.

In resnična korenina tega zla, kje je? Če bi rekel, da je v tem, ker poedinci in celi narodi ne hodijo več po svetli poti Stvarnikovih zapovedi, potem mi bo kdo očital pridigarstvo. Če bi povedal resnico, da življenje poedincev in narodov ne urejajo več v samo človekovo naravo vsajeni zakoni pravnosti, mi bo kdo zabrusil, da sem gorečnej. Zato pa bom rekel: Človek naše dobe trmoglavno išče, kje bi postavil na glavo vse, kar je bilo doslej v časti in je kaj veljalo. V slikarstvu so mu vseč skrotovične oblike, ki se upirajo vsakemu zakonu lepote in prirodnosti. V pismu se lovi za takim izrazom, s katerim je preprosto misel mogoče zaviti v videz velike zamotanosti. V gospodarstvu bi rad bogatel na podlagi brezobzirnosti in krute sebičnosti. In tako dalje. Vse, kar bi moralo biti človeku že po sami naravi blizu ter celo sveto, odganja in za nesodobno žigosa. Ni čuda, da mu je na poti tudi prirodno poslanstvo zakona in že tudi zakon sam.

Našemu narodu je zgodovina stoletij zožila zemeljski prostor, ki mu je bil spočetka določen za upravljanje in življenje. Drugi

Opozorilo!

P. n. ponudnike za zavarovanje KARI-TAS opozarjamo, da naj zahtevajo od potnikov legitimacijo, s katero so upravičeni sprejemati nova zavarovanja. Prepričajte naj se na podlagi legitimacije, koliko so ti upravičeni kasirati. Znesek sprejemnine je razviden iz potrdila, ki ga mora potnik, oziroma zastopnik odtrgati od ponudbe in izročiti plačniku.

Mesečnih prispevkov potnikom ne izročajte naprej, ker ne odgovarjamo za plačilo, če nam potnik kasiranega denarja ne izroči.

KARITAS.

JAVNA ZAHVALA

Podpisana Martin in Ana Plohl, posest. Hlaponci, p. Moškanjeci, se javno zahvaljujeva Vzajemni zavarovalnici, oddelku KARITAS, za točno izplačilo posmrtnine sozavarovane 4 letne hčerke Anice. Prav nama je prišla ta občekoristna ustanova ob nenadomestljivi izgubi drage hčerke. Priporočamo vsem zavarovanjce za primer smrti pri KARITAS.

Hlaponci, dne 29. junija 1939.

Martin in Ana Plohl, l. r.,
Hlaponci 61, p. Moškanjeci.

Posestnik, ki ima zavarovana samo poslopja,

je zoper požar polovičarsko zavarovan. Kje pa je pohoštvo, živina, krma, živila, obleka, vozila, poljedelsko orodje...? Stopi takoj k zastopniku VZAJEMNE ZAVAROVALNICE in dozavaruj tudi premienec

POLJEDELSKI STROJI

Varstveni znak.

Mlatilnice
v vseh izvedbah in s popolnim jamsivom

IZDELUJEMO:

- mlatilnice
- slamoreznice
- reporeznice
- sadne mlino
- stiskalnice
- gnojnične
- črpalke

A. KREMŽAR
Strojno podjetje
Ustanovlj. l. 1909

ŠT. VID NAD LJUBLJANO
Telefon Ljubljana 705. Ček. račun 14.875

Zahtevajte ponudbo ali pa brezplačni obisk našega zastopnika!

Nagrade za rešitev junijske naloge

Na v junijski številki »Naše moči« razpisana nagradna vprašanja smo prejeli rekordno število odgovorov. Veseli nas, da so ta vprašanja vzbudila toliko zanimanja. Žal moramo povedati, da je le malo odgovorov čisto pravih. Vsa vprašanja se tičejo našega narodnega odn. državnega življenja. Veliko število napačnih odgovorov je dokaz, kako malo se za vse to zanimamo. Žal nam zaradi pomanjkanja prostora ni mogoče objaviti odgovorov na vprašanja. Zato objavljamo le imena nagrajencev:

1. Ivan Šorn, Dobeno 5, p. Mengeš;
2. Vinko Modec, akademik, Ljubljana, Novi trg 2/II.;
3. Ignacij Črnologar, pregl. fin. kontr. v p. Dol. Skopice 44, p. Krška vas pri Brežicah;
4. Ivan Krajnc, Podlog 8, p. Sv. Vid pri Planini;
5. Simon Dolenc, posestnik, Strnica 8, p. Selca nad Škofjo Loko;
6. Janez in Mihaela Jeraša, žel. uradn., Ljubljana-Vič, Rožna dolina, Cesta II-26;
7. Ferdinand Železnik, tov. delavec, Verd 125, p. Vrhnika;
8. Josip Miklavčič, mlinar, Sp. Ivanjci 29, p. Ivanjci;
9. Josip Gorišek, dimn. poslovodja, Sv. Lovrenc na Pohorju;
10. Jeglič Mirko, uradnik, Ljubljana, Ilirska ulica 27.

Nagrajenci bodo dobili knjižni dar v teku enega meseca.

*

Pozor! Gdč. Graner Draga iz Beograda, naj sporoči uredništvu »Naše moči« svoj točen naslov. Poslan knjižni dar nam je namreč pošta vrnila, češ da je na sporočenem nam naslovu nepoznana.

Bernard Shaw, slavni angleški pisatelj, je silno navdušen za potovanje. Ko je bil še mlad, je prepotoval skoro vso Evropo peš. Kajpak se tudi gora ni ustrašil in veljal je za izvrstnega turista. Nekoč se je vrnil s potovanja po Švici. Prijatelj mu reče: »No, kako je bilo? Pravijo, da je v Švici čudovito lepo.« — Shaw mu odgovori: »Krasno, pravim. Pet minut sem bil na nekem ledeniku, pet tednov pa v bolnišnici.«

Peri temeljito svoje perilo!

Schichtovo terpentinovo milo, kateremu glede čistoče ni najti primere, razvija pri pranju obilo in gosto peno, ki temeljito a vendar prizanesljivo opere tkanino. Tako ostane perilo dolgo kot novo in Vas razveseljuje s svojo bleščečo belino.

SCHICHTOVO
TERPENTINOVNO MILO

Zdravje

Ko si hočemo zagotoviti ali zavarovati zdravje, treba najprej razgovora, kaj je zdravje sploh. Saj vidimo v vsakdanjem življenju na vsak korak, kako različno in celo nasprotno pojmujejo zdravje ljudje enake izobrazbe in enakih družbenih razmer. Kolikokrat srečamo ljudi s hudimi zunanji nakazami ali vidnimi notranji okvarami, da vzbujajo v nas sočutje, a oni odločno zavračajo vsako pomilovanje in hočejo veljati za zdrave, polnovredne ljudi. V vseh poklicih se uveljavljajo taki nebogljenici uspešno, srečujemo jih celo med športniki. Tako se štuli marsikateri grbec med hribolazce, šepavec meša med kolesarje, kruljavce spušča med plavače v tekmo, hotoč pokazati, da navzlic svojemu nedostatku ne zaostaja za njimi. Dekle, ki mu gleda jetika z velih lic in globoko udrtih oči, se hvali s čvrstim želodcem in srcem, uverjeno, da mu bližajoča se pomlad odpravi »tisto malo nadležnega prehlada« iz prsi. Mož, do kosti ogoljen od raka, se še peha z gospodarstvom, a ne zdi se mu vredno, da bi se zdravil zaradi »pokvarjenega« želodca. Kmetica, ki ima zaradi srčne napake noge zabrekle kakor brente, donaša redno svojim prašičem pičo v težkih

čebrih, tolažeč se z zimo, ko se ji odpočije srce in splahnejo noge.

Nasproti takim neredkim primerom, ko se očitni bolniki imajo sami za zdrave ljudi ali kot zdravi ravnaajo, vršeč svoje poklicne dolžnosti, vidimo vsepovsod še mnogo več ljudi, ki se sami smatrajo in čutijo za bolne, a jim ni poznati nobene bolezni in celo skrbna zdravniška preiskava ne more odkriti pri njih dejanskih znakov za tvarne telesne spremembe. Čedalje več je med nami nebogljenec, ki ali obletavajo domače in tuje zdravnike, zgražajoč se spričo njihove nevednosti, da vsi skupaj ne znajo prav pogoditi njihove edinstvene bolezni, ali takih, ki nimajo sredstev za zdravljenje in životarijo sebi v nadlego, drugim v napotje, zagrenjeni spričo svoje krivične usode.

Po površnem pregledu tolike zmede med nami, ko se zdravstveno stanje presoja tako različno, silni v ospredje vprašanje: kaj je torej zdravje?

Očitno je, da pomeni zdravje neko splošno stanje, ki se tiče telesnosti, a nič manj duševnosti. Kaj je zdravje, izvemo, kakor pravi narodni pregovor, ko ga nimamo več. Torej je zdravje nasprotje bolezni.

Kaj pa je bolezen? Bolezen je kakršnakoli motnja povoljnega stanja, ki se nam zdi pravično, vsakdanje, nekaj samo po sebi umevnega in potrebnega. Vsakdanjosti pa, naj so še tako prijetne, izgubljajo svoj vsečnostni poudarek. Če pa se povoljno in pravno stanje izprevrže v nevšečno, se zavemo vrednosti vsakdanjega stanja z vso bridkostjo in zahrepenimo po njem kot izgubljenem, neprecenljivem zakladu.

Razvidno je torej, da je za pojmovanje bolezni ali zdravja odločilnega pomena ne toliko dejansko telesno stanje, kolikor občutenje, ki je izrazito duševno dejstvo. Duševno občutenje ugodja ali neugodja glede telesnega stanja je značilno za zdravje ali bolezen.

Kakšno pa je razmerje med telesnostjo in duševnostjo v nas?

* * *

Človek je čudovita enota, trdna spojina nasprotnih sestavin, tvari in duše, torej nekako oduševljena tvar ali polvarjena duša. Prvenstvo v tej spojnini pripada vsekakor duševnosti, saj mrtvo telo takoj razpade v nežive rudnine, nosilka življenja je duša, ki

seve doživlja vse dogajanje v telesu, dejavno in trpno. Del tega telesnega življenja se vrši podzavestno, drugi del pa zavestno.

V področje podzavestnega življenja spada hranitev in rast telesa kot celote do podrobnih delcev in kar je s tem v zvezi, izločanje prebavnih sokov, prebavljanje hrane, presnavljanje hraniv, razpodeljevanje uporabnih in izločanje izrabljenih snovi, izdelovanje in uporabljanje pobudil, zdravstvena služba v primeru okvar in okužb, urejevanje krvnega obtoka in telesne toplote, proizvajanje rodnih kali in še kaj drugih bolj zamolanih življenjsko važnih poslov. Vse to t. zv. rastno življenje se vrši podzavestno, brez našega občutenja in hotenja, a pod dejanskim vodilnim vplivom duše, zakaj brez duše v telesu se vse tako mnogovrstno in zamolano delovanje ustavi.

izza davnine že znano in vsak dan desetokrat opazovano je dejstvo, da se vse to rastno življenje vrši povoljno in ugodno, če je zavestno duševno stanje mirno ali všečno, da pa vse rastno življenje zastaja ali celo zamira, kadar je duševno stanje vznemirjeno ali potrto. Temu duševnemu stanju, ki je izraz čustvovanja, pravimo dobra ali slaba volja. (Naš slovenski izraz volja ima dvojen in različen pomen, prvi pomeni duševno stanje — čustvovanje, ki spremlja vsako duševno delovanje, spoznavanje in hotenje v vseh oblikah, drugi pomen pa je sposobnost hotenja in izrazito hotenje samo. Kakšna razlika je v izrazih: biti dobre ali slabe volje, imeti krepko ali šibko voljo in izraziti poslednjo voljo ali oporok!)

V področje zavestnega življenja spada čutno spoznavanje, čutno hotenje in čutno čustvovanje, vse to troje čutno delovanje je smotrno spojeno v nagoniskem delovanju, ki ga opazujemo in občudujemo v polni meri pri naravnih živalih, skoraj enako pri naravno živečih narodih, dosti manj pri t. zv. omikancih, posebno onih, ki vzraščajo in se izživljajo v prirodi odtujenem okolju. V območju pristnih, neskvarenih nagonov je zdravje čudovito vardevano; po čutih opazana nevarnost se preprečuje, neizogibno nastala zdravstvena škoda, označena z občutkom bolečine, se popravlja s primernim, časih presenetljivim ravnanjem. Otrok v vročnici zavrača vse, razen vode, saj hraniv ne more prebavljati. Otrok z omežanim ogrođenjem (angleško boleznijo ali rahito) se naslaja s požiranjem peska ali ometa. Bledično dekletce hlasta nezrelo sadje rajši kakor zrelo.

Višje duševno življenje, umovanje, svobodno hotenje in duhovno čustvovanje, ima neverjetno močan vpliv na zdravstveno stanje in sicer v ugodnem ali neugodnem smislu. Zdrava pamet, krepka volja in urejena čustva gode zdravju; nespamet, slabo volja in nebrzdana čustva vodijo v boleznijo. Kako globoko posega višja duševnost v telesno vršenje, nam je predočil priznani učejnik prav nazorno. Poročal je kot predstojnik bolnišnice za nezgode na zborovanju zdravnikov strokovnjakov (ortopedov) o svojih izkustvih pri zdravljenju kolenskih poškodb, ki so dandanes tako pogostne pri delavstvu nekih obrti in pri športnikih (ponajveč smučarjih). Poročilo o svojih uspehih je jedrnatopovzel: Kolenske poškodbe družbenih zavarovancev (delavcev) navadno ne ozdravljajo prav, kolenske poškodbe športnikov redoma ozdravljajo prav. Ta stvarna ugotovitev je

bolj prepričevalna ko debela knjiga učenih dokazov. Ob popolnoma enakem zdravljenju enakih okvar so zdravilni uspehi tako nasprotni zaradi nasprotne miselnosti poškodovancev: športniki hočejo ozdraveti in zato ozdravljajo, družbeni zavarovanci nimajo volje, da bi ozdraveli, ker jih moti misel na nezgodno odškodnino, zato ne ozdravljajo.

* * *

Po tem miselnem ovinku, saj je razjasnitev, kako enotno sta spojeni v nas obe nasprotni sestavini, duševnost in telesnost, nujna podlaga za nadaljnje razmostrvanje, se vrnimo k prvotnemu vprašanju — kaj je zdravje.

izza davnine je poznano geslo: zdrava pamet v zdravem telesu. To geslo izraza vzorno stanje človeka, njegovo popolno zdravje. Poudarek gesla je očitno na prvem delu, v zdravi pameti. (Dandanes, v dobi zmotnega, ker pogmotnega življenjskega naziranja se prvi del pozablja in zanemarija, na vso moč pa povzdiguje in pretirano neguje drugi del!) Zdrava pamet, kar pomeni življenjsko smotrno urejeno miselnost ali duševnost, je tvorna in odločujoča glede zdravstvenega stanja, ohranjanja in popravljanja zdravja; zdravo telo, kar pomeni življenjsko ustrojeno gmotnost, je sicer trpna in odvisna, a vsekakor važna podlaga celokupnosti, ki ji pravimo človek. Potemtakem je telo orodje za življenjsko delo, kamor spadajo vsa ona prizadevanja, da potekajo vsa notranja opravila nemoteno in ubrano, v soglasju in vzajemnosti; dejanska, vršilka in voditeljica vsega tako pisanega in zamotanega ustroja pa je duša, ki ji pravimo, če je temu svojemu življenjskemu opraviu kos, pamet. Za vse življenjsko vršenje v nas je treba skrbnega, vztrajnega in čvrstega hotenja ali krepke volje, ki ustvarja naravnost čuda v področju zavestnega in podzavestnega življenja. Brez resnega hotenja, brez prave volje nastaja v telesnem ustroju prej ali slej zmeda in nered — bolezen. Zdravje je nujno navezано na dejansko hotenje urejenega telesnega stanja, brez trdne in smotrne volje ni zdravja. Zdravje je v hotenju, volji!

Popolnega ni v tem svetu nič, vsaka stvarca ima svoj kakršenkoli nedostatek, prav posebno so nedostatki opazni v živih, živih prirodnih, kamor spada tudi človek. Popolne živi, živi brez nedostatkov ni, a nedostatek v živi še davno ne pomeni boleznijo. Bistveno svojstvo vsake živi je prizadevanje, da se uveljavlja navzlic zunanjim oviram ali notranjim motnjam, da živi navzlic nedostatom morda omejeno, morda spremenjeno življenje. Primerov kakorkoli okrnjenega, a vendar čvrstega življenja poznamo dovolj v rastlinstvu, živalstvu in tudi v ljudeh.

Taki primeri so včasih občudovanja vredni, ko se ljudje s hudimi okvarami čutiljo zdrave. Vsakdo pozna koga izmed svojih znancev, ki mu utegne služiti kot zgled zdravega hotenja. Svetovna vojna, ki je tako strahotno pustošila zdravje in življenje, je vendar kot ogromen poskus obogatila naše zdravniško znanje. Kolikokrat smo opažali, kako so se žilavi, s krepko življenjsko voljo opremljeni vojščaki ohranjali in srečno prestajali najhujše poškodbe in zavratno kugo, dočim so strahopetni slabiči klavrno in kupoma umirali za malenkostnimi ranami ali navadnimi boleznimi.

Spominjam se iz tistih časov premnogih primerov izredne življenjske srčnosti, ki je zdravju pogoj. Prinesli so ga s prebito lobjanjo ali zdrobljenim udom ali prestreljenim trebuhom. Dobil je pri nas, kar treba za prvo pomoč, zakrpali smo ga in povezali, da ga pošljemo v zaledje na nadaljnje zdravljenje. Izmed domačinov je malokdo pričakal prevoz; kdor je le mogel, se je ponoči izmuznil in splazil nevarno poškodovan domov, vedoč, da ozdravi ali pogine brez zdravniške pomoči. Zatekli so se k nam v bolnico vojščaki s pljučnico ali legarjem ali drugo hudo boleznijo, ležali pri nas komaj en dan ali dva, a preden se je poglobila bolezen, jih je vzela noč. Tega in onega so našli in pobrali na poti domov mrtvega, drugi pa so se doma opomogli sami, nekaj njih se je prišlo kasneje k meni pokazati in norčevati, kako so ušli našemu učenemu zdravljenju in — smrti.

Poznam lepo število vojnih oškodovancev, ki se sami preživljajo s svojim delom navzlic hudim pohabam telesa ali izgubam udov. Občudujem kmeta, ki opravlja vsa kmetijska dela, orje in kosi, naklada seno in trosi gnoj z umetno delovno desnico, ker je svojo živo desnico zgubil nekje na krvavih poljanah. Večkrat se srečujeva na hribih z izobražencem, ki mu je granata zdrobila stegnenico in se mu kost še zdaj ni zrasla do dobra, ker se še večkrat nabira gnoj okoli nje. Vendar hodi mož celo na visoke gore največ po rokah, ker se opira na dve močni palici. Navzgor ga komaj dohajam.

Kdo ne pozna zgodbe velikega Janeza Evangelista Kreka? Navzlic hudi srčni boleznijo je v času, ko je prekipevala stiska našega naroda, budil in zbiral narodne sile na odpor proti tlačiteljem križem domovine in ne plašeč se napornih potovanj na daljni sever ali jug k bratom na pomoč. Umrl je sredi dela za narod, kakor pade pravi junak na bojišču.

Spominjam se še drugega moža, ki se je znal krepko uveljaviti v naši javnosti, dasi ga je neprestano trla jetika od mladosti. Bil sem pri njem, ko se je napravljajal na pot z vročnico in hropečim dihanjem. Dobrohotno moje svarilo je odklonil, češ da preskrbi za zdravje, ko opravi prej svojo široko zasnovano namero. Sedem let je še čvrsto deloval, jetika ga je strla sredi novih načrtov.

* * *

Tako razlaganje ne gre lahko v glavo vsakomur in navedeni primeri niso prepričevalni kar naravnost. Zadeva je potrebna in vredna, da se premisli globlje. Težava tiči v splošnem predsodku ali zmotni misli, češ da je bolezen sama po sebi kaj resničnega ali stvarnega, dočim je samo nedostatek dejanske resničnosti ali stvarnosti prav tako, kakor je tema nedostatek svetlobe, mrzota toplote, zmeda nedostajanje reda, revščina premoženja itd.

Že slišim ugovor: »Glava me boli. Občutek bolečine je vendar resničen, torej je glavobol stvarnost!«

Ugovor ne drži, sklep ni pravilen. Bolečina je zares resničen občutek in kot tak ni bolezen, ampak znak boleznijo, opozorilo, da ni nekaj v redu, seveda opomin s poudarkom, da je treba odstraniti vzrok bolečine, ki je kakršnakoli motnja, pri glavobolu motnja v krvnem obtoku ali vročnica, ali slabo vzdušje ali prevelika utrujenost ali

zastrupljenje od znotraj ali zunaj ali kaj drugega. Bolečina je kakor rdeča luč pri prometnih napravah, ki opozarja na nevarnost, a hkrati tudi sili ali naganja trpečega človeka, da odpravi motnjo in napravi red. Razen bolečine, ki je je bogve koliko zvrsti in je dala v našem jeziku boleznim besedno podlago, je še več drugih bolezenskih znakov, kakor srbež, kašelj, driska, dušičnost, netečnost, potenje itd. Vsi ti in drugi bolezenski znaki so nadležni ali zopni, da se jih skuša človek pravšne čudi znebiti z nagonskim ali preudarnim odstranjevanjem vzroka nevarnosti. Ta naravni odpor proti zlu se izraža v podzavestnem teženju in zavestnem

hotenju po obnovi povoljnega stanja. Prav tako hotenje je bistvo in pogoj zdravja, brez takega hotenja nastaja zdravstveni nered in razkroj.

Življenje je neprestana borba z neštetimi škodljivostmi, ki nas obdajajo neprestano in povsod. Seveda je človek imenitno opremljen za borbo in se ohranja zdrav, dokler se hoče posluževati te opreme. Doletavajo ga tudi nevarne škodljivosti, hujše poškodbe, nevarnejše okužbe, nenadne zastrupitve, daljše nedostajanje življenjskih potrebščin. Tudi take nenavadne nevarnosti prestaja pravšno usmerjeni človek redoma povoljno, včasih z večjo ali manjšo trajno okvaro. Pameten člo-

vek se prilagodi položaju, izgubo nadomešča z močnejšo rabo nepokvarjenih delov telesa, drobja ali udov, ki se dejansko krepe in opravljajo povečano, včasih podvojeno delo kar zadovoljivo, ali pa skriši svoj življenjski obrat na manjši obseg, ki ga še obvladuje, a še ostaja tvoren član svojega občestva, član, ki živi ob svojem delu do konca zdrav. Zdrav je navzlic vsem okvaram, dokler se bori proti njim, bolan pa, ko mu klone duša in še vda teži in navalu nastalih motenj.

Menda se ob tem preudarjanju vsakdanjih dogajanj in opažanj marsikomu zasvita veselo spoznanje, da je vsakdo zdrav toliko in tako dolgo, kakor sam hoče!

Z lipe padel in se ubil

Preteklo leto se je pri KARITAS zavaroval Žibret Jernej od Sv. Urha pri Trbovljah. Po poklicu je bil železničar. Zavaroval se je v korist svoje žene. Ko se je zavaroval, je mislil na svojo službo, ki je naporna in tudi nevarna. Dne 26. aprila je šel obirat lipovo cvetje na drevo pred hišo. Komaj je prišel v lipo, se mu je odkrhnila suha veja, na katero je stopil. Padel

je tako nesrečno, da si je zlomil obe nogi in prelomil lobanjo. Prepeljali so ga takoj v celjsko bolnišnico, kjer so mu skušali rešiti življenje ter ga ohraniti otrokom in ženi. Vendar so bile poškodbe tako hude, da je na posledicah umrl. KARITAS je ženi izplačala takoj dvojno zavarovalno vsoto, ker je umrl na posledicah nezgode. Nesrečni ženi je zavarovalnica v veliko pomoč in uteho, ker bi sicer ostala brez vseh sredstev. Prosi nas, naj objavimo njeno zahvalo v »Naši moč«. Zavarovala se je takoj tudi sama, ker se je prepričala, da je KARITAS res pošteno zavarovanje.

Dragi mladi prijatelji!

»Kongres Kristusova Kralja« in »Gasilski kongres«. Točno tako se je glasila rešitev številnice. Dobro ste zadel in veliko vas je reševalcev. Moj Bog, jaz sem pa mislil, da ste vrgli sedaj v počitnicah vsi papir in peresnike v koruzo in da vam še mar nisem jaz revež, ki v teh vročih dneh požiram ljubljanski prah. Stoj! O prahu pa ne smem nič reči. Sedaj ga je malo, skoro nič. Saj ni čuda, ko smo dobili v Ljubljani celo tak tramvaj, ki dela umetni dež. Bi ga radi videli? Kar v Ljubljano pridite na kongres in čudom se mu boste čudili. Pa še mnogo drugih zanimivosti boste lahko videli. Na neki ulici pišejo možakarji s črnim asfaltom po cestišču kot mamice po torti, kadar vam jo pripravljajo za god. Stare šance na Gradu so razkopali, da so reve vse gole. Lahko boste ugibali, kaj bo iz vsega tega nastalo. V naši palači boste lahko občudovali ogromnega svetega Florijana, ki so mu paglavci polizali s kolena že vse zlato. Pa tudi dobrot vseh sort je v Ljubljani, da se vam bodo kar sline cedile: sladoled in bomboni, čokolada in marmelada, sadje z vseh koncev sveta, štrukliji in kranjske klobase, ooo, v Ljubljani imamo vsega vrhan koš. Le denarja nam manjka. Brez njega tudi ti ne prid v Ljubljano. Je prehudo vse te dobrote gledati brez cvenka v žepu. Pa upam, da ste si z odličnimi spričevali konec leta nabrali »kovačev« od stricev in tetk toliko, da se boste v Ljubljani res imenitno imeli. Torej: Na svidenje v Ljubljani!

Kdo dobi nagrade? Teško je bilo izbirati ubogemu žrebu. Saj skoro v vsakem pismu pišete, da ne in ne v koš, temveč hop po nagradi. Ta mesec se bodo veselili lepih knjig sledeči:

Mici Jelen, učenka III. razreda, Sv. Andraž pri Velenju 90.

Marija Šenekar, učenka II. razreda, Sv. Jurij v Slovenskih goricah.

Stana Stupica, učenka VI. razr., Sodražica 112.

Amalija Knallič, učenka V. razreda, Jesenice na Gorenjskem, Kralja Petra cesta 6.

Oho, same deklice! Kje ste pa dečki ostali? Pa drugič več sreče pri muhastem žrebu!

Naloga za avgust je pa tale:

Kaj mi pomenijo barve naše državne trobojnice?

Kaj ne, državljan sleherne države je ponosen na svojo državno zastavo. Ona mu je znak moči, ugleda in varnosti. Tudi mi smo na našo trobojnico ponosni. Kratko mi sedaj povejte, kaj te državne barve vam pomenijo? Prepričan sem, da bo vsakdo to nalogo z navdušenjem napisal in prav ničesar iz šolskih knjig ne bo prepisal.

Naloge morate poslati najkasneje do 31. avgusta t. l. na naslov: Uredništvo »Naša moč«, Ljubljana, Vzajemna zavarovalnica.

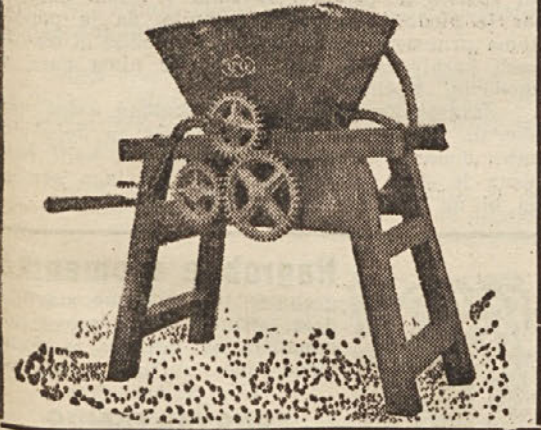
Iskreno vas vse pozdravlja

brat Ivo.

Domače podjetje

FERDO SMOLA sv. Jurij ob Juž. ž.

dobavlja prvovrstne sadne mlince z 270 mm širokimi valji po Din 1150— V zalogi tudi ostali poljedelski stroji.

Huda žena. Gospod Riko: »Ko sem se danes zjutraj okoli štirih vračal domov, je neka sumljiva oseba hotela vdreti v moje stanovanje.«

Gospod Rado: »Pa ji je uspelo?«

Gospod Riko: »Kaj še! Moja žena je mislila, da sem jaz, no, in sedaj leži revež ves stolčen v bolnišnici.«

Kdor ponoči

hoče mirno spati, s plačilom premije ne sme zaostati!

25 milijonov bajonetov?

Brali smo večkrat in še vedno beremo, da moreta Nemčija in Italija postaviti na noge armado, ki šteje 25 milijonov mož ali — kakor pravijo časniške agencije — 25 milijonov bajonetov. Bodimo popolnoma nepristranski in pomislimo, če je to mogoče. Italija in Nemčija imata skupaj nekaj nad 120 milijonov prebivalcev. Več kot polovica pride na ženske; ostane za moške recimo 60 milijonov. Moških do 18. leta in nad 50. leto je polovica, torej okoli 30 milijonov. Ostane 30 milijonov, in ti naj so skoraj vsi vojaki! Kdo bo delal na polju, kdo v tovarnah, kdo bo vozil železnice, kdo bo v uradih itd. itd.? Torej je armada 25 milijonov mož nekaj popolnoma nemogočega. Vojški krogi pravijo, da je maksimum, kar se more mobilizirati, 12 odstotkov prebivalstva, v našem primeru torej nekaj nad 14 milijonov. In še ti niso vsi direktno za borbo namenjeni. Če bi veljala gornja številka, da šteje armada približno petino prebivalstva, potem bi

mogel postaviti britanski imperij z vsemi svojimi dominioni in kolonijami armado 90 milijonov mož, Francija s kolonijami 20 milijonov, Zedinjene države Severne Amerike 26 milijonov, Rusija 42 milijonov, Japonska s Korejo 18 milijonov, Poljska 7, Turčija 4, Romunija skoraj 4, Jugoslavija 3 milijone itd. Postavimo na eno stran Italijo, Nemčijo in Japonsko, dobimo 43 milijonov, dočim bi na drugi strani na Britanski imperij, Francijo, Rusijo, Turčijo in Romunijo prišlo 167 milijonov mož, ne računajoč Zedinjene države. Ostanimo pri 12 odstotkih, pa dobimo za prvo skupino nekaj nad 25 milijonov, za drugo pa nad 95 milijonov, brez Zedinjenih držav, kojih 12 odstotkov zmore skoraj 16 milijonov. Sicer se vse te množice ne dajo tako mobilizirati kakor pri osrednjih evropskih državah, a vendar!

Pri vsem tem se pa seveda prav nič nismo ozirali na nafto, na bombaž, kavčuk, baker, žito, volno itd.

Torej moramo biti pri branju raznih številčk zelo previdni in ne smemo vsega takoj verjeti.

Nagradno vprašanje za avgust 1939

Eno že vedno zelo perečih vprašanj je vprašanje tako zvanih samopomoči. Saj se še danes ljudje zanje zelo zanimajo; eni, ker so pri njih že dosti izgubili, drugi, ker še vedno upajo, da bi mogli pri njih kaj izrednega zaslužiti. Zato vabimo vse naše cenjene čitatelje, da nam odgovorijo na vprašanje:

»Kaj mislim o tako zvanih samopomočeh?«

Izrečno pripominjamo, da tu ne mislimo na razne stanovske samopomoči, ki so vedno solidno in pravično poslovale, temveč na one posebne ustanove, ki so in še skušajo razširiti svoj delokrog ne glede na stan. Posebno zanimive slučaje, resnične dogodivščine in primere bomo tudi objavili.

Odgovore nam pošljite najkasneje do 31. avgusta t. l. na naslov: Uredništvo »Naše moč«, Ljubljana, Vzajemna zavarovalnica. Deset najboljših odgovorov bomo nagradili s knjižnim darom.

Ilustracije in klišeji
dajo reklamni žele pravo lice. — Za reklamo v visokih nakladah uporabite offsettisk, ki je danes najcenejši!

**Kamenotisk & Knjigotisk
Bakrotisk & Klišarna
Litografija & Offsettisk**

**JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA
KOPITARJEVA UL. 6**

A zato. A.: »Kako to, da poseča ta cirkus tako malo žensk. Saj je videti tam prav zanimive stvari.« — B.: »Hm, zaradi tistega jasnovidca, ki vsakomur ugane natančno starost.«

Res prijazno. Rubič: »Ali slišiš: Kar zdaj le govoriš, je vendar preneumno.« — Kelbič: »To vem sam. Toda hotel sem svoje pripovedovanje prilagoditi tvojim zmožnostim.«

Sodba o sebi. Moric pošlje svoji zaročnici, ki je bivala v drugem mestu, svojo fotografijo. Da bi plačal čim manj poštnine, napiše na kuverti: »Vzorec brez vrednosti.«

Težka stvar. Stražnik vpraša pijanca, ki se že nekaj časa pobira s tal, ne da bi mu to uspelo: »Kaj pa iščete tu po tleh?« — Pijanec: »Ravnotežje.«

Oster jezik. Letoviščar malemu Frančku: »Kaj pa je tvoj očka?« — Franček: »Mrtev!« — Letoviščar: »No, no, mislim, kaj je bil prej?« — Franček: »Živ!«

Slaba sodba o politiki. »Kateri stvari se bo pa posvetil vaš sin, ko konča šole?« — »Politiki!« — »Škoda! Pa je vendar drugače tako pamenten fant!«

Pri briveu. Brivec: »Pravite, da ste se pri meni že brili. Pa se vas nikakor ne morem spomniti.« — Gost: »Seveda ne. Sedaj so se mi že vse rane zacelile.«

Dvoje vprašanj. Mož ženi, ki nosi umetno lasuljo: »Kako moreš nositi lase, ki jih je prej nosila druga oseba?«

Žena: »In ti, kako moreš nositi čevlje, ki jih je prej nosilo drugo tele?«

Kafol F., Ljubljana:

Kam z letošnjim sadjem?

Na kratko hočemo razpravljati o izgledih za sadno letino, preden začnemo razmotrivati druga vprašanja, ki so s tem v zvezi.

Po podatkih, ki so se zbrali pri kr. banski upravi in Sadjarskem in vrtnarskem društvu v Ljubljani do srede julija t. l., so izgledi za izredno dobro sadno letino zelo padli. Stalno deževje v

maju, nalivi in ponekod tudi toča ter poplave so močno zmanjšali pridelek na sadju. Maja meseca se je računalo, da bomo imeli samo za izvoz najmanj 5000 vagonov namiznih jabolok. Ta slika se je močno izpremenila.

Izgledi na pridelek sadja so začetkom julija 1939 sledeči:

Tek. št.	Srezi	Sadno pleme (ocena)*					Opombe
		jabolka	hruške	česplje (slive)	češnjice	orehi	
1.	Brežice	2	1	2-3	1-2	3	
2.	Celje	3	2	2	1-2	1-2	Jabolka močno odpadla
3.	Črnomelj	1	1	1	1	2	
4.	Dol. Lendava	1-2	1	1	1	2	
5.	Dravograd	2-3	1	1	2	2	
6.	Gornji grad	3	1	2	1	2	
7.	Kamnik	1-2	2	2	2	3	
8.	Kočevje	4	4	3-4	3-4	4	
9.	Konjice	3	2	2-3	2	2	
10.	Kranj	3	2	2-3	2	2-3	
11.	Krško	2	1	2	1	2	
12.	Laško	1-2	1-2	1	1	2	
13.	Litija	1	1	1	1	2	
14.	Ljubljana (okolica)	2	3	2	1	2-3	
15.	Ljutomer	2	1	2	1	2-3	
16.	Logatec	3-4	4	4	4	4	Na češnjah bolezen luknjicavost
17.	Maribor levi breg	3-4	4	2	1-2	2-3	Sadje napadeno po škrlupu
18.	Maribor desni breg	3-4	4	2	1-2	3	Isto
19.	Murska Sobota	2	2	2	2	3	
20.	Novo mesto	1-2	3	2	2	3	
21.	Ptuj	1-2	1	1	1	3	
22.	Radovljica	2-3	1-2	1	1	2	
23.	Slovenj Gradec	2	1	1	2	1-2	
24.	Škofja Loka	4	4	3	3	3	
25.	Šmarje pri Jelšah	2	1	1	2	1	

* Pripomba. — Ocena: 1 odlično, 2 prav dobro, 3 dobro, 4 slabo.

Na kratko povedano: dobra sadna letina bo v vzhodnih krajih banovine (Brežice, Šmarje pri Jelšah, Ptuj, Lendava, Murska Sobota), najslabša pa v zapadnih delih. Naša najglavnejša sadna okoliša, t. j. Maribor levi breg in Maribor desni breg, bosta imela bolj pičlo sadno letino (mišljena so tu jabolka). Ali kljub temu je pričakovati, da bo vseeno pri količkah ugodnih prilikah okoli 1000 vagonov jabolok iz teh okrajev primernih za izvoz.

Na splošno se pričakuje, da bomo imeli za izvoz okoli 2500-3000 vagonov jabolok, ako ne bodo nastopile izredne razmere. Predvsem bo naš glavni odjemalec Nemčija, dalje protektorat Češko-Moravska in nekaj malega (par sto vagonov) nadk) tudi Francoska. V prejšnjem stoletju je šlo velikó našega sadja v Orient, t. j. predvsem v Egipt, in to preko Trsta. Žal, da je izvoz v te kraje popolnoma prenehal. Dobri odjemalci našega sadja bi lahko postali tudi Angleži in Danci, predvsem pa Švedi in Norvežani, ako bi se od merodajnih činiteljev podvzeli primerni koraki v teh državah.

Izgledi za vnovčevanje sadja so precejšnji, zato je dolžnost naših sadjarjev, pa tudi sadnih trgovcev in kmetijskih zadrug, da se zlasti naše pozno zimsko sadje pravilno spravi in pripravi predvsem za izvoz v tujino. Že zdaj se je pripravljati na obiranje sadja, ki je še vedno pri nas zelo pomanjkljivo. Urediti si moramo sadne šrambe, ki naj bodo snažne, čiste in zračne ter hladne. Pripraviti si moramo dobre lestve za obiranje sadja, košare, zaboje (večje in manjše) in sadne obirače, da bo šlo spravljanje sadja hitro izpod rok. Izredno važno je tudi, da pustimo sadje, zlasti pozno zimsko sadje, dobro dozoreti. Ne dajmo se begati in ne obirajmo sadja pre zgodaj, dokler popolnoma ne dozori. Lansko leto se je v tem oziru v nekaterih krajih delala velikanska škoda, ko se je zimsko pozno sadje trgalo koncem poletja. S tem so napravili ti kvarljivci izredno škodo sebi in drugim. Letos bodo oblasti na to strogo pazile in bodo v primeru prekršbe predpisov o obiranju sadja tudi strogo poslovale.

Veliko sadja bomo porabili tudi doma. O tem pa prihodnjic.

Lepa tolažba. Žena možu, ki jo priseka proti jutru pijan domov: »Da se ti nič ne smilim! Celo noč nisem zatisnila oči od skrbi.« — On: »Poto-laži se, ženka, meni se je prav tako godilo.«

Neprijeten sosed. »No, kako ste se imeli na Mirtičevi gostiji?« — »Za nič! Poleg mene so posadili nekega gosta, ki je bil škilast ter je venomer grabil z mojega krožnika, misleč, da je njegov.«

Uradni jezik. Zločinec, ki je bil obsojen na smrt, je obolel in poslali so ga v bolnišnico. Ko je ozdravel, ga je bolnišnica poslala v jetnišnico s pismom: »Uprava bolnišnice ima čast izročiti kaznjencu N. N. s pripombo, da je isti popolnoma ozdravel in da se ga lahko obesi brez nevarnosti za njegovo življenje.«

Poznata se. A.: »Lahko mi verjamate: v svoji hiši sem sam gospodar!« — B.: »Verjamem, verjamem. Tudi moja žena je sedaj v letovišču.«

Razgovor med prijateljema. Prvi: »Janez se je oženil.« — Drugi: »Katero pa je vzel?« — Prvi: »Neko Valerijo Kužnik.« — Drugi: »Iz ljubezni?« — Prvi: »Ne, iz Maribora.«

Odrezal se je. Profesor: »Na svetu so tudi ljudje, ki venomer govoriijo, čeprav jih nihče ne posluša. Vi tam v tretji klopi, povejte mi kak primer!« — Dijak: »Profesor.«

Odkritosrčnost. »Ali ni moja žena odlična gospodinja? Kako ti je ugajalo naše kosilo?« — »Odkrito povedano, tudi moja žena je dobra gospodinja, a kuhati tudi ona ne zna.«

